

Bruselj, 14. november 2025
(OR. en)

15226/25

SOC 765
EMPL 502
ECOFIN 1497
ENER 588
ENV 1200
COMPET 1149

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Evropski semester 2026: Spodbujanje socialne vključenosti in kohezije s skladnimi socialnimi in stanovanjskimi politikami – <i>izmenjava mnenj</i>

V prilogi vam pošiljamo dopis predsedstva za usmerjanje izmenjave mnenj o navedeni zadevi na seji Sveta EPSCO 1. decembra 2025.

**Usmerjevalni dopis za izmenjavo mnenj o
evropskem semestru 2026: spodbujanje socialne vključenosti in kohezije
s skladnimi socialnimi in stanovanjskimi politikami**

Ozadje – socialna vključenost in evropski semester

Zavezanost Evropske unije socialni pravičnosti, enakosti in vključenosti je zapisana v evropskem stebru socialnih pravic, ki služi kot vodilo za agendo socialne politike Evropske unije. Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic določa tri krovne cilje za leto 2030, vključno z zmanjšanjem števila oseb, ki se soočajo s tveganjem revščine ali socialne izključenosti, za vsaj 15 milijonov.

Čeprav je bil dosežen določen napredek, so potrebna večja prizadevanja, da bi dosegli cilj za leto 2030. Leta 2024 je bilo tveganju revščine ali socialne izključenosti v povprečju še vedno izpostavljenih 21 % prebivalstva EU, pri čemer so bile med državami članicami velike razlike (od približno 15 % do več kot 25 %). To kaže na potrebo po nadaljnji navzgor usmerjeni konvergenci. Nekatere skupine, na primer otroci, so še vedno posebej ranljive. Številni Evropejci in Evropejke se še vedno soočajo s težavami pri izpolnjevanju osnovnih potreb, kar odraža širše izzive v okviru socialne vključenosti: v EU si 8,5 % ljudi vsak drugi dan ne more privoščiti ustreznega obroka, 9,2 % ljudi ne more ustrezno ogrevati svojega doma, 9,4 % ljudi pa si ne more privoščiti internetne povezave.

Evropski semester zagotavlja ključni analitični in politični okvir za podporo reform in naložb držav članic za spodbujanje socialne vključenosti in krepitev socialne kohezije. Evropski semester že od samega začetka zajema širok nabor medsebojno povezanih politik in vprašanj; podpiranje nacionalnih ukrepov za socialno vključenost za učinkovito povezovanje politik zaposlovanja, socialne zaščite in stanovanjskih politik bo ključnega pomena za doseganje krovnih ciljev za leto 2030 in spodbujanje enakih možnosti za vse.

Socialna vključenost temelji na tritebnem pristopu aktivnega vključevanja, ki združuje dostop do prejemkov, aktivacijo na trgu dela in dostop do kakovostnih storitev.

Zagotavljanje dostopa do socialnih in osnovnih storitev je temelj evropskega socialnega modela ter predpogoj za pravično, vključujočo in odporno družbo. V tem okviru je dostop do cenovno ugodnih, ustreznih, dostojnih, dostopnih, varnih in trajnostnih stanovanj temeljni vidik socialne vključenosti, čemur dansko predsedstvo posveča posebno pozornost.

Predsednica Ursula von der Leyen je v svojem govoru o stanju v Uniji leta 2025 poudarila, da se Evropa sooča z „več kot le stanovanjsko krizo – gre za socialno krizo“. Evropski svet je nato 23. oktobra 2025 razpravljal o izzivih na stanovanjskem področju, s katerimi se soočajo številni državljani in državljanke v Evropski uniji, ter pozval Komisijo, naj predstavi ambiciozen in celovit načrt za cenovno dostopna stanovanja.

Odbor za socialno zaščito (SPC) je 23. septembra 2025 opravil tematsko razpravo o socialnih stanovanjih, v kateri je zbral razmisleke držav članic o izzivih, povezanih s cenovno dostopnostjo, ustreznostjo in ponudbo. V razpravi je bil poudarjen pomen močnih modelov socialnih stanovanj kot sredstva za cenovno dostopna stanovanja in socialno vključenost. Čeprav v državah članicah obstajajo zelo različni modeli socialnih stanovanj (vključno z drugimi stanovanjskimi modeli, ki imajo enak cilj), se mnogi soočajo z izzivi, kot so nezadostna ponudba, financiranje ali kakovost stanovanj. Vendar širok nabor modelov in rešitev predstavlja tudi bogastvo inovacij in vzajemnega navdihovanja. Poleg tega je bila v razpravi poudarjena močna povezava med socialnimi in stanovanjskimi politikami, zlasti na področju socialne vključenosti in kohezije, brezdomstva ter stanovanj in dolgotrajne oskrbe invalidov in starejših.

Svet EPSCO je na seji 17. oktobra 2025 sprejel **sklepe Sveta o socialnem vključevanju invalidov**, v katerih je med drugim poudaril, da je treba povečati razpoložljivost cenovno ugodnih, dostopnih, vključujočih, nesegregiranih in varnih prebivališč v skupnostih.

Na **konferenci na visoki ravni o samostojnem življenju**, ki je potekala 6. in 7. novembra v Københavnu, se je znova izkazalo, da obstaja veliko zanimanje za to temo, in bilo poudarjeno, da so invalidi pogosto bolj socialno izključeni, kadar se soočajo s cenovno nedostopnimi stanovanji. V razpravi je bila poudarjena potreba po ukrepih za spodbujanje samostojnega življenja invalidov ter vključitvi načel dostopnosti in univerzalnega oblikovanja v stanovanjsko politiko na vseh ravneh.

Dansko predsedstvo je 17. in 18. novembra 2025 skupaj z Evropsko komisijo organiziralo **tematski seminar z naslovom „Najprej stanovanje“ in srečanje evropske platforme za boj proti brezdomstvu**. Vprašanje zagotavljanja cenovno dostopnih stanovanj za osebe v ranljivem položaju in socialne izključenosti je bilo v središču razprav o boju proti brezdomstvu. Zlasti v okviru izvajanja politik, v katerih je v ospredju stanovanjsko področje, kot je načelo držav članic „najprej stanovanje“, je vprašanje cenovno dostopnih in ustreznih stanovanj bistveno.

Svet EPSCO naj bi 1. decembra odobril prve **sklepe Sveta o stanovanjih**. Svet v sklepih pozdravlja namero Komisije, da predstavi evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja, in poudarja, da stanovanjsko področje sicer ostaja predvsem v nacionalni pristojnosti, vendar obstajajo skupni izzivi, instrumenti na ravni EU in priložnosti za usklajevalne ukrepe. V sklepih nadalje poziva Komisijo, naj prednostno obravnava štiri ključna področja: financiranje, gradbeništvo in trajnostnost, načrtovanje in socialna vključenost, zlasti s spodbujanjem vključujočih in raznolikih mest in sosesk ob hkratnem spodbujanju dostopa do cenovno dostopnih stanovanj.

Prihodnji **evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja** bi lahko postal pomembna pobuda na ravni EU za pospešeno izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, zlasti načela 19 o stanovanjih in pomoči za brezdomce. Zagotavljanje dostopa do cenovno dostopnih stanovanj ne pomeni le zatočišča, temveč tudi udeležbo v družbi, stabilnost in dostojanstvo.

Druge prihodnje pobude

Kot je še napovedala predsednica Ursula von der Leyen, naj bi **prihodnja strategija EU za boj proti revščini** temeljila na celovitem in integriranem pristopu, ki bo obravnaval izzive, kot so brezdomstvo, dostop do kakovostnih storitev ter medgeneracijski prenos revščine in socialne izključenosti. Omenjena strategija naj bi vključevala tudi predlog za okrepljeno evropsko jamstvo za otroke, ki bo temeljilo na obstoječih nacionalnih prizadevanjih za boj proti revščini otrok in spodbujanje socialne vključenosti otrok v stiski.

Orientacijska razprava o prihodnji strategiji EU za boj proti revščini, ki je potekala med poljskim predsedovanjem na seji Sveta EPSCO junija 2025, je pokazala na močno politično podporo nadaljnjemu delu v zvezi z izvajanjem te agende v okviru evropskega semestra ob polnem spoštovanju nacionalnih pristojnosti.

Vloga Sveta EPSCO

Ministri in ministrice Sveta EPSCO imajo osrednjo vlogo pri spodbujanju socialne vključenosti v okviru evropskega semestra.

Čprav več elementov stanovanjske politike spada v okvir drugih sestav Sveta, naj bi se številni elementi prihodnjega evropskega načrta za cenovno dostopna stanovanja prekrivali s področji pristojnosti ministrov in ministric Sveta EPSCO, tudi kar zadeva njegovo izvajanje.

Države članice v osnutku sklepov Sveta pozivajo, naj evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja nadgradi pobude in jih po potrebi vključi v obstoječe postopke, pri čemer se izogiba nepotrebemu podvajanju. Odbor za socialno zaščito pozivajo, naj v skladu s svojim mandatom stanovanjska vprašanja še naprej vključuje v svoje delo na področju politik, izmenjave znanja in analiz v okviru evropskega semestra.

V zadnjih letih je stanovanjsko področje postalo vse pomembnejše v poročilih in priporočilih za posamezne države v okviru semestra. To odraža vse večje zavedanje, da cenovno dostopna in ustrezna stanovanja niso le vprašanje gospodarske ali mestne politike, temveč osrednji element socialne vključenosti in kohezije.

To vključevanje socialnih in stanovanjskih politik kaže na pomemben razvoj usklajevanja politik EU v smeri skladnega, medsektorskega in celostnega pristopa k socialni vključenosti ter povezuje politike na področju zaposlovanja, socialne zaščite, izobraževanja in stanovanj.

Ohranjanje močne vloge ministrov in ministric Sveta EPSCO v okviru evropskega semestra ostaja bistvenega pomena. Vendar zapletenost in zgoščena časovnica postopka predstavljata izzive, kot je poudarjeno v skupnem pismu predsednikov Odbora za zaposlovanje in Odbora za socialno zaščito. To predstavlja izzive za učinkovit prispevek Sveta EPSCO in njegovih pripravljalnih teles k procesu semestra, saj omejuje ali slabi prispevke, znanje in politični vpogled v socialno vključenost in kohezijo.

Trdna socialna razsežnost v okviru semestra je zato bistvena za zagotovitev, da se socialni cilji obravnavajo enako kot gospodarske in fiskalne prednostne naloge. Semester bi moral še naprej služiti kot platforma za vzajemno učenje, z dokazi podprto oblikovanje politik in usklajevanje reform, ki podpirajo vključujočo in trajnostno rast.

Vprašanja za razpravo

- Kako lahko Svet EPSCO v okviru evropskega semestra še naprej najboljše spodbuja dobro usklajene in skladne socialne politike, vključno z razsežnostjo stanovanjske politike?
- Kako lahko z razvojem skladnejših in bolj usklajenih politik, ki se medsebojno podpirajo, države članice okrepijo povezavo med socialno vključenostjo in cenovno dostopnimi stanovanji?
